

TER BESLISSING

Aan
de minister

 26/9

nota

graceg bespreken (lukt 27-9)?

↳ zie opmerkingen conceptbrief
en bijlagez

↳ halverwege getopt met lezen,
hier moet echt nog een slag
over heen.

Reactie ACM-rapport concurrentie op de Nederlandse
spaarmarkt

Generale Thesaurie
Directie Financiële Markten

Persoonsgegevens

Aanleiding

De Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft op 16 juli 2024 het rapport 'Concurrentie op de Nederlandse spaarmarkt' gepubliceerd.¹ Uw ambtsvoorganger heeft tijdens het commissiedebat Financiële Markten van 30 mei jl. toegezegd om de Kamer na de zomer te informeren over de uitkomsten van het ACM-rapport.² Met bijgevoegde Kamerbrief doet u deze toezegging gestand. De Kamerbrief is qua feiten afgestemd met de toezichthouders (ACM, DNB, AFM).

Beslispunten

1. Bent u akkoord met de inhoud van deze Kamerbrief? Indien u akkoord bent verzoeken wij u bijgevoegde Kamerbrief te ondertekenen.
2. Bent u akkoord met het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's?

Kernpunten

- Marktstructuur:
 - De ACM concludeert in haar onderzoek dat de Nederlandse spaarmarkt niet goed functioneert en dat er ruimte is voor verbetering. De grote aanbieders hanteren een relatief passieve prijsstrategie, waarbij zij renteverhogingen vertraagd of onvolledig doorgeven aan spaarklanten.
 - De ACM concludeert ook dat het aannemelijk is dat er sprake is van stilzwijgende afstemming. Daarover was na publicatie van het rapport veel te doen. U zet dit begrip in context en verwijst hiervoor naar het rapport en een separaat publiek statement van de ACM over het begrip 'stilzwijgende afstemming'.
 - U schrijft dat u stilzwijgende afstemming niet ziet als een oorzaak, maar als een uitkomst van de huidige marktstructuur. Hierbij speelt consumentengedrag een belangrijke rol, naast macro-economische en bedrijfseconomische factoren zoals de hoeveelheid liquiditeit in het financiële systeem en looptijdtransformatie bij banken.

Datum

5 september 2024

Notanummer

2024-0000432194

Bijlagen

1. Kamerbrief
2. Appreciatie aanbevelingen
3. ACM onderzoek Nederlands spaarmarkt

¹ Dit rapport is door de ACM opgesteld naar aanleiding van de vraag van het ministerie van Financiën aan de ACM of zij aanleiding ziet om onderzoek te doen naar concurrentie in de Nederlandse spaarmarkt. De ACM zag hiervoor voldoende aanleiding en heeft daarop besloten een onderzoek te starten. Dit verzoek kwam voort uit de toezegging van de toenmalige minister van Financiën Kaag tijdens het Commissiedebat Macro-economische ontwikkelingen in Europees perspectief van 13 september jl.: Kamerstukken II, 2023/24, 2501 07 nr. 1974.

² Kamerstukken II 2023-2024, TZ20 240, nr. 036.

- Consumentengedrag:
 - Ondanks het bestaan van een divers aanbod aan spelers op de spaarmarkt merkt de ACM op dat consumenten maar beperkt overstapedrag vertonen (consumenteninertie). Dit zorgt voor beperkte concurrentiedruk op de grootbanken en maakt ook dat het voor kleinere spelers moeilijk is om te groeien in de markt.
 - U wijst op informatie waaruit blijkt dat er een groeiende groep consumenten is - hoewel nog wel relatief klein - die al actief keuzes maakt binnen het aanbod. Meer Nederlandse huishoudens sparen in het buitenland en er worden meer spaarrekeningen geopend bij kleinere of buitenlandse banken. U vindt dit een positieve ontwikkeling.
- Macro-economische en bedrijfseconomische factoren:
 - De ACM acht het aannemelijk dat factoren zoals de hoeveelheid liquiditeit in het financiële systeem en looptijdtransformatie bij banken, vertraagde doorwerking van de ECB-beleidsrentes niet volledig kunnen verklaren, en dat een gebrek aan concurrentiedruk van klanten die spaargeld dreigen te onttrekken (consumentengedrag) hier een belangrijke rol speelt.
- U wijst op de heldere conclusies die de ACM trekt. Als meer consumenten 'actief' worden op de spaarmarkt, kan dit de concurrentiedruk verhogen. Dit gewenste gedrag kan gefaciliteerd worden door overstapedrag van consumenten te stimuleren en te vergemakkelijken. Hiervoor is een combinatie van maatregelen nodig (zie toelichting voor appreciatie per aanbeveling).

Toelichting

- Aanbevelingen die gaan over het verbeteren van de transparantie in de spaarmarkt.
 - U gaat niet over tot verplichtende maatregelen op het gebied van informatievoorziening, zoals de ACM aanbeveelt.
 - U gaat in gesprek met de banken, de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en consumentenorganisaties om te verkennen hoe banken consumenten beter kunnen informeren over spaarproducten en het motiveren van consumenten om bewuster met hun vermogensopbouw om te gaan.
 - Daarnaast geeft u aan met consumentenorganisaties, banken en aanbieders van vergelijkingsinstrumenten te verkennen welke tekortkomingen er zijn in het aanbod van, de toegang tot en gebruik van onafhankelijke vergelijkingswebsites voor spaarproducten.
- Aanbevelingen gaan over het (Europese) Depositogarantiestelsel
 - U steunt de oproep dat DNB meer mogelijkheden krijgt om te ondersteunen bij communicatie, en indien nodig bij een uitbetaling, met klanten die spaargeld aanhouden bij banken in andere EU-lidstaten.
 - Ook maakt u zich sterk voor goede voorlichting over het depositogarantiestelsel (DGS) om het vertrouwen van consumenten in (buitenlandse) banken te vergroten.
 - U wijst op het feit dat verschillende landen, waaronder Nederland, vinden dat een voorwaarde voor verdere Europese risicodeling via een EDIS is dat risico's in de Europese bankensector dienen te worden verkleind en de afhankelijkheid tussen lokale banken en lidstaten dient te worden verminderd.
- Aanbevelingen die gaan over het wegnemen van overstapdrempels
 - U geeft aan dat het invoeren van nummerportabiliteit op nationaal niveau niet haalbaar is, en daarom bij toekomstige onderhandelingen over Europese regelgeving te blijven pleiten voor maatregelen die het overstappen vergemakkelijken, zoals nummerportabiliteit voor

- betaalrekeningen, en deze ook voor spaarrekeningen onder de aandacht brengen.
 - Verder wilt u onderzoeken of de bestaande overstapservice voor betaalrekeningen verder verbeterd kan worden. U geeft aan weinig toegevoegde waarde te zien in het creëren van een aparte overstapservice voor spaarrekeningen, gezien de complexiteit, kosten en naar verwachting beperkte toegevoegde waarde hiervan.
 - U ziet geen aanleiding om banken nu al te verplichten een zelfstandige spaarrekening aan te bieden zonder gekoppelde betaalrekening, vanwege de impact op bedrijfsmodellen en het gebrek aan bewijs voor de effectiviteit van deze maatregel op het gewenste gedrag van consumenten en de prijsvorming en aanbod door banken. U geeft aan met de ACM in gesprek te gaan om te verkennen hoe de impact van deze maatregel beter in kaart kan worden gebracht.
 - U wacht de uitkomsten van de onderhandelingen over de Financial Information Data Access (FIDA) af voordat u stappen onderneemt. Tijdens deze onderhandelingen wordt er ingezet op standaardisatie van dataportabiliteit en interoperabiliteit.
- **Overige maatregelen**
 - Verregaandere suggesties van de ACM, zoals de directe regulering van spaarrentes, raadt u af vanwege de mogelijke negatieve gevolgen voor o.a. het vestigingsklimaat en de financiële stabiliteit.

Communicatie

Zowel de aankondiging van het onderzoek als het ACM-rapport zelf zijn breed opgepikt door de media. Naar verwachting zullen (vak)media uw reactie oppikken. Advies is om hier op de corporate sociale media kanalen aandacht aan te geven, met link naar de Kamerbrief. Dit bericht wordt aan u voorgelegd.

Politiek/bestuurlijke context

- De Kamerleden Sneller (D66) en Zeedijk en Joseph (NSC) hebben schriftelijke vragen gesteld over het ACM-rapport. Daarnaast heeft het lid De Vries (VVD) vragen gesteld over de kosten van betaalrekeningen en de rente op spaarrekeningen, en het lid Van Dijk (SP) over de toekomst van de Volksbank. Deze schriftelijke vragen bevatten ook vragen over het ACM-rapport. De beantwoording van deze schriftelijke vragen worden separaat aan u voorgelegd en gelijktijdig met de beantwoording de appreciatie van het ACM-rapport aan de Kamer gestuurd.
- Verschillende partijen (GL/PvdA, SP, PVV, CDA, NSC) zijn kritisch over de hoge bankwinsten en de beperkte doorwerking van de spaarrentes. Zo heeft eerder Van der Lee (GL/PvdA) op 8 december 2023 Kamervragen gesteld over de achterblijvende spaarrentes en hoge bankwinsten.³ Het lid Slootweg (CDA) heeft 8 september 2023 Kamervragen gesteld over de mogelijkheid van een staatsbon in Nederland.⁴

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

³ [De gebrekkige concurrentie onder banken en achterblijvende stijging van spaarrente | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

⁴ [Antwoord op vragen van het lid Slootweg over het bericht 'Belgische Minister van Financiën schiet spaarders te hulp: 'Dit is een wake-up call'' | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)